

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.II.20.721/2017/3. szám

A Debreceni Ítéltábla a dr. ... jogtanácsos által képviselt felperes neve (cím) felperesnek - a dr. Szabó István ügyvéd (cím) által képviselt I.rendű alperes neve **b.-i** (cím) lakos I. rendű, II.rendű alperes neve **d.-i** (cím) lakos II. rendű és III.rendű alperes neve **d.-i** (cím) lakos III. rendű alperesek ellen tagdíj megfizetése iránt indított perében a Debreceni Törvényszék 15.P.21.834/2016/18. számú ítélete ellen a felperes által 20. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett részét helybenhagyja.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás

A felperest a **Sz.-i** Törvényszék 2004. október 7-én jogerőre emelkedett Pk...../2004. számú végzésével vette nyilvántartásba. A szakszervezet 2010. szeptember 24-i keltezésű, a T. Megyei Bíróság Pk...../2004/24. számú végzésével nyilvántartásba vett és 2013. május 5-ig hatályos alapszabálya 33. pontja úgy szól, hogy „a tagsági viszony megszűnik:

- a) a tag által a szakszervezet felé tett írásbeli kilépési nyilatkozatával,
- b) a tag halálával,
- c) a tagdíj három havi önhibából történő nemfizetésével,
- d) kizárással.

Amennyiben három havi tagdíj nemfizetés megállapítása után a felszólítást követő 8 munkanapon belül a tag nem rendezi hátralékát, automatikusan törölni kell a nyilvántartásból”.

Az alperesek a **D.-i** Rendőrőrsön teljesítenek rendőrként szolgálatot. Az I. rendű alperes 2009. július 13-án, a II. rendű alperes 2009. április 16-án, a III. rendű alperes 2011. február 8-án lépett be a szakszervezetbe.

Az alperesek munkáltatója 2011. december 31-ig a havi szakszervezeti tagdíjat az alperesek illetményéből levonta, a 2012. január 1-jétől hatályos jogszabályváltozás következtében erre már nem volt lehetőség, ám az alperesek 2012. január 1-jétől tagdíj-fizetési kötelezettségüknek nem tettek eleget. 2012. január 1. és 2012. március 31. között az I. rendű alperesnek 3 900 forint, a II. és III. rendű alperesnek egyenként 3 000 forint összegű tagdíj tartozása keletkezett.

A felperes 2016. július 21-én kelt felhívásában felszólította az alpereseket arra, hogy a 2012. január és 2016. június közötti időszakra felmerült tagdíjhátralék címén az I. rendű alperes 73 200 forintot, a II. és III. rendű alperesek egyenként 57 000 forintot fizessenek meg.

Az alperesek a felszólításnak nem tettek eleget, 2016. augusztus 5-én kelt nyilatkozatukkal bejelentették a felperesnek, hogy kilépnek a szakszervezetből.

A fizetési meghagyással indult, majd a kötelezettek ellentmondása folytán perré alakult eljárásban a felperes keresetében az I. rendű alperest 73 200 forint tőke, ennek 2014. április 1-től járó kamata, a II. és III. rendű alperest személyenként 57 000 forint és ennek 2014. április 2-től járó kamata megfizetésére kérte kötelezni tagdíjhátralék címén. A felperes álláspontja szerint az alperesek tagsági viszonya a tagdíj meg nem fizetése miatt nem szűnt meg, tekintettel arra, hogy a felperes arra hivatott szerve az alpereseket a tagdíj meg nem fizetése miatt nem zárta ki, a tagdíj nem fizetése pedig önmagában automatikusan a szakszervezeti tagsági jogviszonyt nem szünteti meg. Az alperesek ellenkérelmére reagálva tagadta, hogy az alperesek tagsági viszonya 2011 decemberében kilépés címén megszűnt.

Az alperesek ellenkérelmükben elsődlegesen a kereset elutasítását kérték, arra hivatkozással, hogy 2011 decemberében tagsági viszonyukat kilépéssel megszüntették. Másodlagosan hivatkoztak arra, hogy tagsági jogviszonyuk a díj három hónapon keresztül történő meg nem fizetése miatt megszűnt. A felperes által megjelölt tagdíj összegét nem vitatták.

Az elsőfokú bíróság ítéletében kötelezte az I. rendű alperest 3 900 forint, a II. és III. rendű alperest egyenként 3 000 forint, s ezen tőkeösszegek után 2014. április 1-től járó kamatok megfizetésére. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította, kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alpereseknek személyenként 11 400 forint perköltséget. Kimondta, hogy a kereseti illetéket az állam viseli.

A határozata indokolásában kifejtette, hogy az alperesek nem vitatták, hogy 2012. január 1-jétől tagdíjat nem fizettek a felperes részére, s nem vitatták a tagdíjösszegeket sem. A Pp. 164. § (1) bekezdése értelmében őket terhelő bizonyítási kötelezettségnek azonban nem tettek eleget, nem tudták igazolni, hogy 2012. januárjában tagsági viszonyukat kilépéssel megszüntették volna. Hangsúlyozta, hogy a jogvita elbírálására a 2010. szeptember 24-i keltezésű alapszabály rendelkezéseit kell alkalmazni. Idézte a létesítő okirat 33/c. pontját, hangsúlyozva, hogy a szerint három havi tagdíj nem fizetés esetén automatikusan törölni kell a tagot a nyilvántartásból, akkor is, ha a szakszervezet a későbbiekben felszólítja tagját a hátralék rendezésére, ám az nem jár eredménnyel. Ebből következően az alperesek tagsági viszonya legkésőbb 2012. március 31-én törléssel megszűnt. Az alapszabály ezen egyértelmű rendelkezésére figyelemmel alaptalannak találta a felperes arra való hivatkozását, hogy a tagdíj nem fizetése automatikusan nem eredményezheti a tagság megszűnését.

Rámutatott, hogy az alperesek tagsági viszonyának 2012. március 31-ével törléssel való megszűnése miatt nem volt jelentősége a 2016. augusztus 5-i kilépési nyilatkozatuknak, mert azt tagsági viszonnyal nem rendelkező személy tette. Mindezekre figyelemmel a felperes követelését a 2012. január 1. és március 31. közötti három hónapra találta alaposnak, ezért kötelezte az I. rendű alperest 3 900 forint, a II. és III. rendű alpereseket személyenként az elmaradt 3 000 forint tagdíj középarányos időtől számított kamataival együtt történő megfizetésére. A Pp. 81. § (1) bekezdésében írtakra tekintettel kötelezte a túlnyomórészt pervesztes felperest perköltség fizetésére. Mivel a felperes nyilatkozata szerint az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 5. § (1)

bekezdés d) pontja alapján személyes illetékmentesség illeti, kimondta, hogy a le nem rótt kereseti illetéket az állam viseli.

Az ítélettel szemben a felperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben elsődlegesen kérte az ítélet megváltoztatását és az alperesek kereset szerinti marasztalását, másodlagosan indítványozta a törvényszék határozatának hatályon kívül helyezését és kötelezését a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára. A másodlagos fellebbezési kérelme indokaként hivatkozott arra, hogy a törvényszék nem tett eleget a Pp. 3. § (3) bekezdésében, illetve az 1/2009. (VI.24.) PK véleményben írt tájékoztatási kötelezettségének, ezzel az eljárás lényeges szabályait sértette meg. Ugyanilyen lényeges eljárási szabálysértésnek vélte, hogy ugyan az alpereseket jogi képviselő képviselte, ám meghatalmazását nem elektronikus úton nyújtotta be, megsértve a Pp. kötelező elektronikus eljárásra vonatkozó szabályait. Utalt arra, hogy azok értelmében a meghatalmazását nem elektronikus úton benyújtó jogi képviselő nyilatkozatai, beadványai hatálytalanok. Kifogásolta, hogy a törvényszék úgy rendelt el bizonyítást, hogy előtte a Pp. 3. § (3) bekezdésében írt tájékoztatási kötelezettségének nem tett eleget. Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság olyan tanút hallgatott meg, aki perben áll a szakszervezettel. Megítélése szerint az eljárásjogi szabályokat megsértve fogantatosította a törvényszék a tanú meghallgatást, arról előzetesen ugyanis a felperest nem értesítette, a felperes képviselője a tanúhoz kérdéseket így nem tudott intézni. Érdemi álláspontjaként előadta, hogy az elsőfokú bíróság lényegében egy jogsértő, jogszabályellenes alapszabálybeli rendelkezésre alapította ítéletét, figyelemmel arra a több eseti döntéssel is alátámasztott bírói gyakorlatra, mely szerint a tagdíjfizetés elmaradása önmagában kizáráshoz vagy törléshez nem vezethet, szükséges a megfelelő eljárási rend létesítő okiratbeli rögzítése. Kiemelte, hogy a 2010. szeptember 24-i keltezésű alapszabály 33/c. pontja alapján ezért a felperes nem volt jogosult automatikusan megszüntetni az alperesek tagsági viszonyát. Rámutatott, hogy a létesítő okirat értelmében három havi tagdíj nem fizetés után a szakszervezetnek nem volt kötelezettsége a kizárási eljárás megindítása. Értelmezése szerint az alperesek tagsági viszonya csak 2016. augusztusában szűnt meg, az addig összegyűlt tagdíjhátralékot ezért köteles megfizetni. Az alperesek képviselője által kifejtett tevékenységhez képest aránytalanul eltúlzottnak vélte a terhére megállapított perköltség összegét.

Az alperesek a fellebbezési eljárás során nyilatkozatot nem tettek.

Az ítélet tábla erre irányuló fellebbezés hiányában nem érintette az elsőfokú bíróság ítéletének az alpereseket marasztaló rendelkezését a Pp. 253. § (3) bekezdésében írtakra figyelemmel.

Az elsőfokú bíróság a jogvita elbírálásához szükséges mértékben a tényállást felderítette, a releváns tényeket ítéletében pontosan rögzítette, azok további kiegészítésére indokot az ítélet tábla nem talált. Mivel a perbeli vita - figyelemmel a felek nyilatkozataira is - a rendelkezésre álló tények alapján felmerült jogkérdésben való döntést igényelt, a törvényszék nem követett el eljárási szabálysértést, amikor a feleket a további bizonyításra szoruló tényekről, a bizonyítási teherről, illetve a bizonyítás sikertelenségének következményeiről nem tájékoztatta. Erre tekintettel az ítélet tábla az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére tett indítványt alaptalannak találta.

Ugyanígy nem indokolt a törvényszék ítéletének hatályon kívül helyezése a felperes által megjelölt azon okból, hogy az elsőfokú eljárás során a bíróság megsértette az elektronikus eljárásra vonatkozó szabályokat. Tény, hogy az alperesek képviselője, illetve az általa a helyettesének adott meghatalmazás becsatolására a 2017. január 25-i tárgyaláson (6. sorszámú jegyzőkönyv) úgy került sor, hogy a meghatalmazásokat az eljáró ügyvéd papír alapon nyújtotta be. 8. sorszám alatt azonban a meghatalmazásokat a jogi képviselő elektronikus úton is benyújtotta, ezt követően mind a 9.

sorszámú, mind a 14. sorszámú beadványát elektronikus úton terjesztette elő, így az elektronikus eljárásra vonatkozó szabályok sérelmet nem szenvedtek. Megjegyzi az ítélőtábla, hogy az elektronikus eljárás szabályainak megsértése egyébként sem abszolút hatályon kívül helyezési ok, ahogyan a felperes fellebbezésében állította, a beadványok jogi képviselő útján, papír alapon való előterjesztése mindössze a beadványok hatálytalanságát eredményezi, s legfeljebb a képviselő megbírságolását vonja maga után.

Alapítanul sérelmezte a felperes, hogy az 5/A/1., illetve 5/A/2. alatti iratokat részére nem kézbesítették. 5. sorszám alatt ugyanis a felperes beadványát érkeztette az elsőfokú bíróság, s annak melléklete nincs. 6/A/1., illetve 6/A/2. alatt került sor az előzőekben már említett meghatalmazások benyújtására, ám a fél képviselőjének meghatalmazását az ellenfél részére nem kell kézbesíteni, azaz eljárási szabálysértés ennek kapcsán sem történt.

Az alperes képviselője indítványozta a perek egyesítését megelőzően még csupán az I. rendű alperessel szemben folyó eljárásban II. rendű alperes neve - a későbbi II. rendű alperes - tanúkénti meghallgatását, melyet a törvényszék foganatosított, azaz nem hivatalból rendelt el bizonyítást. Kétségtelen, hogy e tárgyaláson - melyre az alperes képviselője a tanút előállította - a felperes képviselője nem vett részt, őt a tanú meghallgatásáról a bíróság előzetesen nem értesítette, ebből következően nem volt lehetősége a tanúhoz kérdéseket intézni. Tekintettel azonban arra, hogy a tanút a bíróság az I. rendű alperes azon állításának igazolására hallgatta meg tanúként, hogy a tagsági viszonya - miként a perek egyesítését követően II. és III. rendű alperesként szereplő személyek tagsági viszonya is - 2011 decemberében megszűnt, s ezt az állítást a tanú-meghallgatások ellenére sem találta bizonyítottnak, a felperest az ügy érdemére kiható hátrány a fenti szabálysértés ellenére nem érte. Annak semmi akadálya nincs, hogy a bíróság olyan személyt hallgasson meg tanúként, aki a peres féllel perben áll. E tény mérlegelése a tanúvallomás bizonyító erejének értékelése körében bír jelentőséggel. A Pp. 3. § (3) bekezdésében írt tájékoztatási kötelezettség elmulasztása esetén sincs akadálya annak, hogy a bíróság pusztán a fél indítványára foganatosítson bizonyítást, ennek nem feltétele a bíróság bizonyításra vonatkozó előzetes tájékoztatási kötelezettsége. Annak elmaradása egyébként az előzőekben írtak okán nem bír jelentőséggel.

Az elsőfokú bíróság helytállóan foglalt állást akkor, amikor hangsúlyozta, hogy az ügyben a szakszervezet 2010. szeptember 24-i keltezésű alapszabályának rendelkezéseit kell alkalmazni. Az alapszabálynak - egyebek mellett - elő kell segítenie a tag jogainak és kötelezettségeinek érvényesülését. A tagsági viszony létesítése és annak megszüntetése a szervezet tagjának diszkrecionális joga. A tagsági viszony megszűnésének eseteit a felperes 2010. szeptember 24-i alapszabálya 33. pontja sorolja fel. A létesítő okirat e pontjának c) alpontja szerint a tagdíj három havi önhibából történő nem fizetésével is megszűnhet a tagsági viszony, mert ez esetben a tagot - a fizetésre való felszólítást követő 8 munkanap elteltével - automatikusan törölni kell a nyilvántartásból.

A szervezet tagja a létesítő okirat rendelkezéseinek ismeretében dönt arról, hogy létesít-e tagsági viszonyt az adott szervezettel, és az alapszabály rendelkezéseinek ismeretében dönt arról, hogy eleget tesz-e tagdíjfizetési kötelezettségének, vagy annak három hónapon át történő nem teljesítése esetén számol a tagsági viszonya megszűnésével.

Az alapszabálynak - melyet egyébként a szervezet tagjai alkotnak meg, s fogadnak el a döntéshozó szerv (közgyűlés, küldöttgyűlés, kongresszus stb.) ülésén hozott határozattal - a tag érdekeit kell védeni (Ptk. 3:4. §). Amennyiben a szervezet tagja tagdíjfizetési kötelezettségének önhibáján kívül

nem tett eleget, a fizetési kötelezettsége elmulasztása esetére a bírói gyakorlat elvárja a szervezettől, hogy szólítsa fel tagját a kötelezettsége teljesítésére, és ha ez eredménytelen lenne, az esetben nyílik lehetőség a tagsági viszony megszüntetésére. Ez a gyakorlat, ez az elvárás a tag védelme érdekében alakult ki.

Abban az esetben viszont, ha a tag a szervezet felszólítására nem reagál, egyértelmű, hogy tagsági viszonyát nem kívánja fenntartani, azt meg akarja szüntetni és ennek módjaként nem a létesítő okirat által kínált más lehetőséget, például a kilépést választja, hanem annak tudatában hagy fel fizetési kötelezettségével, hogy annak következményeként a szervezet öt három hónap után automatikusan törli a nyilvántartásból.

A tagdíjhátralék kiegyenlítésére történő felszólítás eredménytelen volta esetén az alapszabály 33. pontjának nyelvtani értelmezése szerint is három havi nemfizetés után szűnik meg a tag tagsági viszonya, ami adott esetben 2012. március 31. Ez az időpont független attól, hogy a szakszervezet mikor észleli a tagja fizetési kötelezettsége elmaradását, mikor szólítja fel őt a „hátralék rendezésére”. Elfogadhatatlan az az eljárás, hogy mindaddig, míg a felszólító levélben írt határidő el nem telt, a tagsági viszony és a tagdíjfizetési kötelezettség is fennáll, mert ez nyilvánvalóan arra készítené a szakszervezetet, hogy minél később szólítsa fel tagját a tagdíj megfizetésére és így minél nagyobb összegű „hátralék” megfizetését igényelhesse. Az ítélet tábla megítélése szerint - bár a tagdíjhátralék megfizetésére történő felszólító levél elküldésének idejére nincs sem jogszabályi, sem alapszabálybeli rendelkezés - elvárható az „észszerű” határidőn belüli felszólítás és a vitás kérdés mielőbbi rendezése annak érdekében, hogy a tagnyilvántartás adatai a valóságnak megfelelően legyenek.

A kizárási eljárással kapcsolatos előadásoknak a perbeli jogvita elbírálása szempontjából nincsen relevanciája, mert az alperes tagsági viszonya nem vitásan nem az alapszabály 33/d. pontjában írt okból szűnt meg.

Mindezekre figyelemmel az ítélet tábla az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezéssel támadott részét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

Nem találta alaposnak az ítélet tábla a fellebbezés perköltséget kifogásoló érvelését. Az elsőfokú bíróság ítélete indokolásában a Pp. 81. §-ának (1) bekezdése, illetve a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet (R.) 3. § (2) bekezdés a) pontjának felhívásával indokolta a felperes terhére megállapított perköltség összegét. Az R. 3. § (2) bekezdés a) pontja alapján a jogi képviselő részére a pertárgyérték 5 %-a, de legalább 10 000 forint összegben állapítandó meg a munkadíj. Az ítélet táblának az előtte folyamatban volt perekből hivatalos tudomása van arról, hogy az alpereseket képviselő dr. Szabó István ügyvéd általános forgalmi adó fizetésére is kötelezett, így az őt illető munkadíj összegének megállapításánál az R. 4/A. § (1) bekezdésében írt általános forgalmi adót is el kell számolni. Annak, hogy a jogi képviselőt más ügyvéd helyettesítette a tárgyalásokon, a munkadíj összegének megállapításánál nincs jelentősége. Az R. 3. § (6) bekezdése valóban lehetőséget ad a munkadíj összegének mérséklésére, s ennek során azokat a szempontokat kell figyelembe venni, melyeket a felperes fellebbezésében helytállóan megjelölt, ám az esetleges mérséklés eredményeként sem csökkenthető a túlnyomó részt pernyertes fél képviselőjének munkadíja a fentiek szerint megállapítandó minimális összeg alá. Az ítélet tábla ezért az alperesek képviselője javára megállapított munkadíj összegének további csökkentésére lehetőséget nem látott.

A fellebbezési eljárás során az alperesek nyilatkozatot nem tettek, költségük nem merült fel, ezért arról az ítélet táblának rendelkeznie nem kellett.

Az alaptalanul fellebbező felperes személyes illetékmentességére tekintettel a le nem rótt fellebbezési illetéket az állam viseli a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 14. §-a alapján.

Az ítélet tábla a fellebbezést a Pp. 256/A. § (1) bekezdés f) pontja alapján bírálta el tárgyaláson kívül.

Debrecen, 2017. október 26.

Dr. Veszprémy Zoltán s.k. a tanács elnöke, előadó bíró, Dr. Gárdosi Judit s.k. bíró, Dr. Bakó Pál s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

- kiadó -